

BR. 838, 13. STUDENOGA 2023.

Digitalni euro – pripremna faza pokrenuta

- Prošli je mjesec Upravno vijeće ESB-a, po završetku faze istraživanja pokrenute pred dvije godine, odlučilo pokrenuti sljedeću, pripremnu fazu projekta digitalnog eura, inicijalno planiranu u trajanju od dvije godine. U pripreмној se fazi planira odabir davatelja usluga koji bi mogli razviti platformu i infrastrukturu, provođenje daljnjih analiza i testiranja dizajna te funkcionalnosti digitalnog eura.
- Zašto uopće eurozoni treba digitalni euro, pitanje je kojim se bave Panetta član Izvršnog odbora ESB-a i Dombrovskis izvršni potpredsjednik EK-a¹ u blogu ESB-a. ESB i EK u svijetu rastuće digitalizacije vide razvoj digitalnog eura kao logičan korak jer bi pružio sve prednosti gotovine (anonimnost, dostupnost) nadograđivši ih benefitima digitalnih plaćanja (sigurnost, jednostavnost, udobnost). Njime bi se mogla vršiti plaćanja ne samo na prodajnom mjestu, već i među građanima i online, pružio bi opcije koje nisu dostupne kod postojećih digitalnih platnih instrumenata te otvorio mogućnost smanjenja transakcijskih naknada u maloprodaji i pojeftinjenja usluga. Dostupan bi bio mrežno i izvanmrežno, besplatan, zamjenjiv za gotovinu na bankomatu, a distribuciju bi provodili nadzirani posrednici, npr. banke. I koegzistirao bi s gotovinom. Iznos digitalnog eura koji bi se mogao držati bi najvjerojatnije bio ograničen kako bi se izbjegli snažniji odljevi depozita iz banaka i nepovoljan učinak na financijsku stabilnost te transmisiju monetarne politike, no digitalni bi se novčanik mogao povezati s bankovnim računom.
- Jedna od ključnih prednosti je što bi se uvođenjem digitalnog eura eurozona odmaknula od ovisnosti o privatnim korporacijama – 2/3 europskih digitalnih maloprodajnih plaćanja procesira nekolicina globalnih kompanija što stvara mogućnost monopola. Panetti se posebno osvrće na status zakonskog sredstva plaćanja i dostupnost: „Ne možemo prepustiti isključivo privatnom sektoru, uključujući big tech kompanijama, da pružaju takve usluge.“² ESB u suštini želi svoju funkciju izdavatelja novca zadržati u digitalnoj eri tako da novac prilagodi potrebama građana i ublaži mogućnost da privatni novac istisne državno izdani³.

Digitalni euro pružio bi sve prednosti gotovine nadograđivši ih benefitima digitalnih plaćanja

¹ [Why Europe needs a digital euro \(europa.eu\)](https://www.europa.eu/press-room/media/30622)

² [Shaping Europe's digital future: the path towards a digital euro \(europa.eu\)](https://www.europa.eu/press-room/media/30622)

³ [A digital euro: widely available and easy to use \(europa.eu\)](https://www.europa.eu/press-room/media/30622)

- No nakon završetka pripreme faze, nije izvjesno da će digitalni euro ikad biti uveden. Gotovina je iznimno popularna u mnogim zemljama članicama eurozone (2022., gotovinska plaćanja u % ukupnog broja POS transakcija: Austrija 70%, Italija 69%, Njemačka 63%, EZ19 prosjek 59%). Pitanje je stoga koliko bi bio prihvaćen jer unatoč uvjeravanju čelnika ESB-a i političara, postoji strah od gubitka privatnosti, uz naviku korištenja postojećih platnih sustava. Dobar je tako primjer Švedske, zemlje u kojoj je prisutan trend pada uporabe gotovine, čija je Riksbank bitno dalje od ESB-a odmakla u testiranju digitalne valute središnje banke; analiza prezentirana u ožujku ove godine je utvrdila da (zasad) ne postoji dovoljna društvena potreba za izdavanjem e-kruna. Na službenoj stranici projekta e-kruna stoga stoji da je pitanje (ne)uvođenja digitalne valute u konačnici politička odluka.

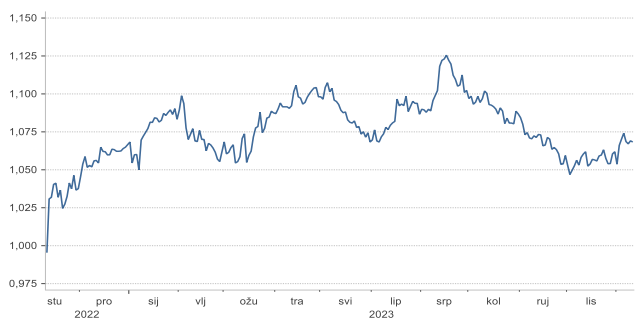
**U 2022. 59%
ukupnog broja
POS transakcija u
EZ činila
gotovinska
plaćanja**

Izvor: [Izvišće o digitalnom euru \(europa.eu\)](https://europa.eu)

- Dolar je blago ojačao prema euru, slijedeći kretanje prinosa na američke vrijednosnice. U petak je tečaj dosegnuo 1,0683 dolara za euro, 0,2% niže na tjednoj razini.
- Euribor je u tjednu iza nas ostvario minorne pomake pa je u petak 3M iznosio 4,0%, a 6M 4,1%.
- Nastavljen je pozitivan trend na ZSE čime je Crobex porastao 0,5% na tjednoj razini, na 2.400 bodova uslijed rasta svih najznačajnijih sektorskih indeksa (CROBEXindustrija +2,6% na 1.607, CROBEXnutris +1,2% na 863, CROBEXturist +2,8% na 4.034). Crobis je snižen za 0,2% na 93,6 bodova.

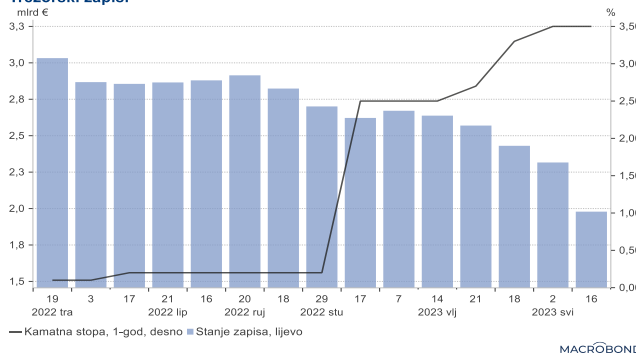
EUR/ USD

Euribor

Trezorski zapisi

Crobex/Crobis

PRAVNE NAPOMENE

Ovu publikaciju izdaje PRIVREDNA BANKA ZAGREB-DIONIČKO DRUŠTVO, Zagreb, Radnička 50 (dalje: PBZ) i namijenjena je klijentima Grupe PBZ. Ova publikacija je načinjena samo sa svrhom informiranja i ne može se ni na koji način smatrati ponudom ili pozivom na kupnju bilo koje imovine ili prava koji se u njoj spominju. Informativni karakter ove publikacije znači da ona ne može služiti kao zamjena za vlastitu prosudbu i procjenu bilo kojeg čitatelja ili primatelja ove publikacije. Informacije, mišljenja, analize, zaključci, prognoze i projekcije koji se ovdje iznose zasnivaju se na javno dostupnim podacima u čiju se točnost PBZ pouzda, ali istu ne može jamčiti. U skladu s navedenim, svi stavovi, mišljenja, zaključci, prognoze i projekcije izneseni u ovoj publikaciji podložni su promjenama koje ovise o promjenama podataka kako ih objavljuju korišteni izvori. PBZ dopušta daljnje korištenje podataka iz ove publikacije, uz obavezno navođenje ove publikacije kao izvora. Svaka imovina koja se spominje u ovoj publikaciji i čije se kretanje komentira može, s vremena na vrijeme, biti predmet trgovanja, odnosno zauzimanja pozicije od strane PBZ-a.

EKONOMSKA ISTRAŽIVANJA

Ivana Jović
Ana Lokin

www.pbz.hr